

Rozloučení s prof. MUDr. Valentinou Stýblovou, DrSc. (1922–2020)

Ve čtvrtek 26. 11. jsme se v obřadní síni hřbitova ve Vinohradech rozloučili s mimořádnou osobností české neurologie a české literatury. Vyslechli jsme klavírní provedení Dvořákovy Humoresky, jednu ze skladeb, které paní profesorka po válce učila své žáky jako učitelka klavíru. Poslechli jsme si zpěv smíšeného sboru jejího vnuka, MUDr. Jiřího Kellera, Ph.D. V této teskné chvíli se ozývaly religiozní písně, které jsme v posledních letech slyšeli při adventních koncertech v pražském Hlaholu ještě v přítomnosti zesnulé. Tentokrát již její úsměv a její všeobírající nadhled chyběly.

Život paní profesorky Valji byl mimořádně bohatý a všestranně oduševnělý. Evropu a Československo poznala malá Valja Kolinová již ve svých 4 letech. S rodinou se vrátila domů ze Sibíře a Mandžuska, kde uvázli po 1. světové válce. Studium medicíny uzavřela promoci v roce 1950 a nastoupila do Vinohradské nemocnice. V té době už za sebou měla vítězství v soutěži Evropského literárního klubu. Její hluboce dojemná prvotina „Mne soudila noc“ byla opakovaně vydávána – až do roku 1985 dokonce v šesti nákladech.

Svou profesní neurologickou dráhu konala MUDr. Stýblová na Neurologické klinice celostátního významu, v budově, kde prof. Macek vedl katedru postgraduálního doškolování ÚDL. V čínorodé pedagogické práci zde spolu s ní vyrostlo několik vůdčích osobností české neurologie. Po obhájení kandidátské práce roku 1958 postupovala Valja Stýblová k habilitaci v roce 1965, doktorské dizertaci roku 1976 a k profesuře v roce 1977. Zcela průkopnický se do československé neurologie zapsala založením Vědeckého oddělení průmyslové neurologie ustaveného rektorem UK při katedře neurologie v roce 1968. Mezi stovkou jejích odborných publikací jsou početné i zahraniční jako „Berufskrankheiten des Nervensystems“, „Electroencephalography in diagnosis of the central nervous system damage caused by noxious substances in industry“, nebo „L'aspect neurologique de l'intoxication par le sulfure de carbon“. Na své neurologické klinice, jejíž vedení převzala po prof. Mackovi v roce 1974, zavedla v roce 1978 první jed-

notku intenzivní neurologické péče v zemi. Předběhla tím dobu bezmála o 10 let.

Při intenzivní práci na klinice prof. Stýblová ještě stačila pracovat ve Výboru pro vysokou školu a Československou akademii věd Federálního shromáždění Československé republiky a také plnit činnosti členky Obce českých spisovatelů. Beletristická díla plynula z její zelené Olivetty jako perly po šňůře: tři vydání se dostalo např. „Domu u nemocnice“, „Dopisu Kláře“, „Nenávidím a miluji“, dvou vydání se dočkala řada dalších. Zfilmovány byly „Skalpel, prosím“ a „Rychlík z Norimberka“. Do roku 1985 dosáhl počet výtisků jejích knih jednoho milionu. V zahraničí je četli čtenáři v překladech rusky, bělorusky, slovensky, slovinsky, německy, anglicky, polsky a estonsky.

V roce 1986 obdržela Valja Stýblová čestné uznání IBBY Ch. Andersena za knihu „Princ a Skřivánek“. Nakonec v letech 2006–2011 postupně vyšla trilogie Lužanské mše „Vita brevis“, „Ars longa“, „Musis amicus“. Posledním – čtvrtým – dílem, vydaným v roce 2012, je „Mecenáš v obnošené vestě“. Tyto čtyři díly jsou obohaceny životopisem největšího českého mecenáše, architekta Josefa Hlávky. Autorka za ně v roce 2010 získala

Obr. 1. Dvouletá Valja s rodinou v Charbinu, na prahu svého bohatého života.

Cenu Boženy Němcové Akademie literatury české a Zlatou medaili Hlávkovy nadace.

Před několika lety se mi dostalo cti navštívit paní profesorku a její rodinu na chatě

Obr. 2. Nezapomenutelný výlet do Desné, s návštěvou přehrady Souš.

v Desné. Spatřil jsem zelenou Olivettku, na níž tato autorka napsala svých neuvěřitelných 25 knih. Jirka Keller zahrál na klavír a vzpomínali jsme i na společnou cestu na Ukrajinu. Navštívili jsme při ní se zástupci Hlávkovy nadace a Akademie věd město Černovce s katedrálou a episkopálním chrámem architekta Hlávky, jenž je zařazen do seznamu dědictví UNESCO. Dále jsme viděli Chust, Užgo-

rod, Lvov, Koločavu Nikoly Šuhaje loupežníka a dokonce místa již známá z knih naší autorky. Les, jenž její fantazie určila jako metaforu pro bezedné zoufalství jedné z jejích postav, tam kupodivu nebyl. Za sychravého večera jsme zastavili ve Zborově a u pomníku českých legionářů zazpívali „Hochy od Zborova“ pod taktovkou její a Jirky Kellera. Naučili nás to cestou v autobusu. Tu chvíli si pamatujeme

nejen my, ale jistě i nesmírně překvapení vesničané z té zapomenuté krajiny.

Šťastnými dědici talentu a píle paní profesorky jsou její dcera, paní doc. MUDr. Valja Kellerová, DrSc., a vnuk MUDr. Jiří Keller, Ph.D. Ze setkání s prof. Stýblovou každý vždy odcházel bohatší a povznesený. Díky Valjo!

Pavel Kalvach

Impakt faktor časopisu Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie pro rok 2019 činí **0,377**.